

Muzeul de Artă Timișoara - retrospectivă Szakáts Béla

Victor Neumann

Sunt încântat că Muzeul de Artă Timișoara are ocazia să deschidă o expoziție retrospectivă a sculptorului Szakáts Béla. Cei ce urmăresc mișcarea artistică din ultima jumătate de secol știu că în cazul acestui artist este vorba de o carieră impresionantă, bazată pe un înalt profesionalism și în care rigoarea și munca sistematică probează o voință ieșită din comun. Piesele sculptate în bronz, lemn, ghips și teracotă – pe care le putem contempla în sălile de la parter ale muzeului - conțin o diversitate tematică. Toate sunt inspirate de profunde trăiri personale și ele nu se datorează doar moștenirilor, curentelor vechi și noi, școlilor de artă pe care artistul le-a urmat. Ci, mai ales, dorinței de a spune ceva despre oamenii din jur, despre trecutul și viitorul lor, despre utopiile cărora le dau viață ori le cad pradă. Arta sculpturală a lui Szakáts Béla devine atașantă prin intuițiile proprii și prin reflecția personală inspirată de izvoare politice ori religioase, liberă de orice constrângeri.

Ceea ce cred că l-a stimulat pe Szakáts Béla de-a lungul parcursului său artistic este activitatea mentală, viața spiritului, gândirea ca mod de eliberare de orice fel de minorat. Vă invit nu numai să admirăm, dar și să înțelegem gândul ori instinctul artistului de a dialoga cu oamenii, de a le acorda atenție, de a-i surprinde în suferințele și uimirile lor. Inspirată de clasici, sculptura lui Szakáts Béla trimite la anatomia, respectiv la trupul omului. Dincolo de ceea ce cred criticii că merită a fi spus despre sculptura lui Szakáts Béla, dincolo de gândirea speculativă aș insista pe faptul că trebuie să privim arta nu numai cu ochii trupești, ci și cu cei ai minții. Emanciparea trimite la eliberarea de servituți, de autoritatea tradiției și, implicit, la eliberarea de prejudecăți. În felul acesta ne apropiem de realitățile oamenilor care întodeauna sunt plurale.

E formidabil că la Timișoara avem evenimente culturale ca cel de față, unul care ne invită la multiple exerciții de admirație, trezindu-ne pofta de a fi spectator, de a avea împreună cu artistul o perspectivă asupra lumii, o percepție sui generis asupra oamenilor ca subiecți și obiecte. Îl felicităm pe maestrul Szakáts Béla, încântați fiind că am fost inspirați să-i oferim cel mai potrivit spațiu din muzeu și să beneficiem de o expoziție retrospectivă unică, în care sunt expuse cele mai reprezentative piese din creația sa din ultimele șase decenii. Îl mulțumesc mai întâi doamnei **Szász Enikő**, actrița Teatrului Maghiar de Stat Csiky Gergely și președinta Asociației Femeilor Maghiare din Banat pentru dorința și efortul făcut spre a așeza în muzeul nostru și în programul zilelor maghiare din Banat o retrospectivă a operei lui Szakáts Béla. Memorabila expoziție pe care am privilegiul s-o deschid a fost posibilă și mulțumită sculptorului **Eugen Barzu**, discipol și continuator al profesorului Szakáts Béla la Facultatea de Arte a Universității din Timișoara și artistului **Vlad Corban**, ambii implicați în conceperea și organizarea ei cu o admirație și

cu un devotament rar întâlните și pentru care merită o stimă deosebită. Pentru grafica și publicarea minicatalogului expoziției îmi îndrept recunoștința spre **Dieter Penteliuc-Cotoșman**, cel care a conceput-o fără greș și într-un timp record, mărturisindu-mi totodată admirația profundă pentru creația sculptorului. Într-o Timișoară cosmopolită încă și cu aspirații de a reintra în Europa culturală, Szakáts Béla își găsește nu doar locul unei plene manifestări, dar și pe cel al unei binemeritate recunoașteri.

Închei prin a-l invita pe artist să doneze Muzeului de Artă Timișoara piesele expuse și care dau un contur precis și inimitabil personalității sale. Scopul donației ar fi realizarea unui fond Szakáts Béla de lucrări de artă, care să poată fi incluse într-o viitoare expoziție permanentă dedicată celor mai valoroși artiști contemporani a căror operă este un reper pentru cultura Timișoarei.

Temesvári Művészeti Múzeum – Visszatekintés Szakáts Béla

Nagy örömmre szolgál, hogy a Temesvári Művészeti múzeumnak lehetősége van Szakáts Béla szobrászművész visszatekintés kiállításának a megnyitására. Mindazok, akik az utóbbi fél évszázadban nyomon követték a művész fejlődését tudják, hogy e művész esetében egy csodálatos karrierül van szó, amelynek az alapja a magas szakmaiság, amiben a szisztematikus munka bizonyítja a művész rendkívüli akaratát. A bronzból, fából, gipszből és terrakottából formált tárgyak – amiket megismerhetünk a múzeum földszinti termeiben – különböző témájúak. Mind a személyes életéből vannak inspirálva és nemcsak a művészi iskolák régi és új irányzatainak az öröksége. Hanem inkább a saját szemléletéből.

Az, ami ösztönözte Szakáts Bélát a hosszú művészi úton a szellemi tevékenység, a lelkiélet, egy olyan gondolkodás, ami felszabadította minden mellékes dologtól. Meghívom önöket, hogy ne csak csodáljuk, hanem próbáljuk megérteni a gondolatait vagy ösztöneit a művésznak az emberrel való dialógusában és a figyelmében, hogy megtalálja az emberiség szenvedését és a törekvését. Ihletve a klasszikusoktól Szakáts Béla szobrai az anatómiához illetve az emberi testhez küld. Azon kívül, amit a kritikusok érdemesnek tartanak mondani Szakáts Béla szobrairól, a spekulatív gondolkodáson túl ragaszkodom kiemelni, hogy a művészetet nem csak a testi szemmel kell nézni, hanem az elmével is. Az emancipálás felszabadít a szolgaság alól, a hagyomány hatalmából és magától értendő, hogy megszabadít az előítéletektől is. Így aztán közeledünk az emberek valóságához, amik mindig több félek.

Ez nagyszerű, hogy Temesváron ilyen csodálatos kulturális eseménynek lehetünk tanúi, mint ez a mai, amely felébreszti a vágyat, hogy résztvevői legyünk együtt a művésszel egy új világ felfedezésében az emberek megismerésében, mint alany, és mint tárgyak. Gratulálunk Szakáts Béla mesternek, el vagyunk ragadtatva a gondolatától, hogy a múzeum legmegfelelőbb térségében rendezhettük meg ezt az egyedüli visszatekintés témájú kiállítást, ahol bemutatásra került az utóbbi hat évtized legjellegzetesebb alkotásai.

Először is köszönöm Szász Enikőnek, a Csiky Gergely Magyar Állami Színház színésznőjének és a Bánáti Magyar Nők Szövetsége elnöke a múzeumunkkal folytatott tartós erőfeszítésekért és együttműködésért annak érdekében, hogy a széleskörű retrospektív módon kiemeljük Szakáts Béla munkásságát. Az emlékezetes kiállítás, amelyet megnyílhatok, szintén köszönhető Eugen Barzu szobrásznak, a Temesvári Egyetem Művészeti Karán, Szakáts Béla tanítványának és követőjének, valamint Vlad Corban művésznak. Mindkettőjük, ötletei és odaadó munkája, a szervezésben csodálatra méltó és különös tiszteletet érdemel. Elismerésem és köszönetem Dieter Penteliuc-Cotoșman-nak a grafika és a kiállítás mini katalógusának a szerkesztéséért és rekordidő alatti elkészítéséért.

Végezetül megkérem a művészt, hogy adományozza a kiállított darabokat a Temesvári Művészeti Múzeumnak, ezzel pontos és utánozhatatlan kontúrta adva személyiségének. Az adományozás célja egy olyan Szakáts Béla műalkotási alap létrehozása, amely a jövőbeni állandó kiállításon szerepelne, amely a legértékesebb kortárs művészeknek szól, akiknek a munkája a Temesvár kultúrájának mérföldköve.